

URBACT HÍRLEVÉL

2010. január

03

URBACT HÍRLEVÉL

Városmegújítás és generációkon átívelő aktív befogadás

Fókuszban:
Az integrált területalapú városmegújító programok dilemmája

Összefoglaló Tosics Iván, az URBACT NODUS munkacsoport hazai vezető szakértőjének tanulmányából

Az integrált területalapú városmegújító programok „új generációja” a leromlott területek fejlesztését célozza meg komplex és összekapcsolt multiszektorális beavatkozásokkal, ami nemcsak fizikai és szociális témákat fed le, hanem kormányzati és a kormányzati kérdéskörök egész sorát. Azonban e közös értelmezés mögött két erősen vitatott érzékeny dilemma áll:

A beavatkozásokat célzottan az elmaradott területekre kell-e irányítani?

Az integrált városmegújítás egyik dilemmája az ilyen típusú beavatkozások alaplogikájához és értékeléséhez kapcsolódik. A területalapú beavatkozások támogatói úgy érvelnek, hogy bár az általános szegénységcsökkentési programok lényegesek, a legelmaradottabb területekre történő közvetlen beavatkozások alapvető fontosságúak. Ezen beavatkozások szükségesek a piaci kudarcok korrigálásához – mivel a tőke(áramlás) elkerüli a problémás városrészeket – és ahhoz, hogy képessé tegye a helybelieket saját helyzetük javítására, a

főbb álláslehetőségekhez és a társadalom más intézményeihez való hozzáférés javítása révén.

Tágabb megközelítésben azonban a területalapú irányvonalnak erős kritikái vannak, melyek úgy érvelnek, hogy ez a megközelítés egyszerűen áthelyezi a problémákat az egyes városrészek között. A kritikák hangsúlyozzák, hogy a területalapú kezdeményezések csak akkor relevánsak, ha egy terület fő problémái a fizikai jellemzőkkel állnak kapcsolatban (pl. leromlott épületek és/vagy közösségi helyek). Ha a problémák túlnyomórészt szociális jellegűek vagy a foglalkoztatással állnak kapcsolatban, a beavatkozásokat nem területi alapon kell megszervezni. Ezt a nézőpontot ugyanakkor gyengíti az a tény, hogy a horizontális politikák éppen a társadalom leginkább marginalizálódott csoportjait nem tudják elérni; azokat, akik a legelmaradottabb területeken élnek.

Szükségtelen hangsúlyozni, hogy a területalapú intézkedések szükségességéről szóló dilemma még nem dőlt el, az ellenkező álláspontok egyike sem általánosan elfogadott és az ellentétes érvek mindegyikében van bizonyos mértékű igazság (minden állásponthoz lehet találni konkrét eseteket, amik az adott érvelést igazolják).

Hogyan kezeljük a leromlott területek egyoldalú társadalmi struktúráját?

A másik dilemma a leromlott területek lakosságának társadalmi összetételéhez kapcsolódik. A napjainkban igen divatos "társadalmi mix" megközelítés szerint a leginkább leromlott térségek fejlesztései nem szolgálnak hosszantartó eredményekkel, míg változás nem történik a helyi társadalmi struktúrában, azaz, amíg az egyre sokszínűbbé nem válik az alacsony státuszú lakosság egy részének magasabb státuszú lakosság által történő felváltása folytán. A "társadalmi mix" politikák növekvő népszerűsége azonban a kifejezetten a leromlott városrészekre koncentrált integrált beavatkozások korlátaiba ütközik. Holland kutatási eredmények szerint nem működik az az elképzelés, hogy a jobb társadalmi státuszú lakosokat vonzanak hátrányos helyzetű városrészekbe. A másik probléma az, hogy hosszú időre van szükség ahhoz, hogy valós kommunikáció alakuljon ki az ugyanazon városrészben élő, különböző társadalmi rétegek között. Ha a "társadalmi mix" eszméit nem kellő körültekintéssel és nem más közösségi beavatkozással együtt alkalmazzák, az dzsentifikációhoz vezethet, szöges ellentétben a lakhatási politika társadalmi céljaival.

Míg az összes nyugati országban viták folynak a "társadalmi mix" kérdéséről, ezt a témát alig említik a volt szocialista országokban. Ezen eltérés egyik fő oka az a tény, hogy ezekben a volt szocialista

országokban a nagy lakótelepek és a leromlott belső városrészek még nem olyan mértékben szegregálódtak, mint a legtöbb nyugati városban. Ugyanakkor létezik egy másik nyomós ok is. A volt szocialista országokban csak igen kevés szociális lakás létezik (ezek zömét privatizálták, de újakat nem építettek), így szinte lehetetlen a társadalomból leginkább kiszorítottak átköltöztetéséhez lakásokat találni és adott városrészekbe történő integrálásuk is rendkívül nehéz a népesség többségénél tapasztalható erős kirekesztő hajlam következtében.

A területi szint és a megújítási beavatkozások társadalmi jellemzője közötti kapcsolat

Kiderült, hogy nincsenek egyértelmű válaszok a városmegújítás dilemmáira a területalapú vagy horizontális beavatkozásokat illetően és arra vonatkozóan sem, hogy milyen mértékű társadalmi keveredésre lenne szükség. A városmegújítási beavatkozások területi alapú jellege és a társadalmi keveredés témájának közös elemzése azonban elvezet néhány fontos következtetéshez.

A városmegújítási beavatkozások soha ne legyenek kizárólag területi alapúak – még azokban az esetekben sem, amikor a beavatkozások többsége egy kiválasztott leromlott területre koncentrált. Azt el kell ismerni, hogy a problémák bizonyos típusai (pl. foglalkoztatás, oktatás, egészségügy) nem kezelhetők kizárólag az adott kis területre koncentrálni és ennek következtében szükség van beavatkozásokra a szűk térségen túlmenően is egy sokkal tágabb területi egységben.

Minél erősebb egy térség társadalmi-területi szegregációja, annál több "társadalmi mix" típusú beavatkozás válik szükségessé. Azonban a negatív externáliák minimalizálása érdekében a beavatkozásokat tágabb területi vonatkozásban kell tervezni (pl. városrégiós szinten). Ez azt is jelenti, hogy a beavatkozásoknak nemcsak a leromlott területekre kell korlátozódnuk és a hatások nyomon követését is a tágabb terület egészére kell kiterjeszteni.

Az optimális forgatókönyv szerint mind területalapú, mind horizontális (emberközpontú) beavatkozások szükségesek egy tágabb városmegújítási stratégia keretein belül, lefedve az egész városi térséget. Egy ilyen stratégiának, tartalmaznia kell az egész városi térség gazdasági, környezeti és társadalmi nézőpontjából történő fejlesztésének hosszabb időtávra szóló perspektíváját és ennek alapján kell kialakítani a területi alapú, valamint a horizontális politikák beavatkozásait.

A teljes cikk elérhető [itt](#).

Riport: Generációkon átívelő aktív befogadás

Tanulságok a városok tapasztalataiból a stockholmi URBACT éves konferencián Ulf Hägglund műhelybeszámolója alapján

Az URBACT éves konferenciáján több mint 320 résztvevő volt jelen november 25-én Stockholmban, ahol az **URBACT projektek** résztvevői az **integrált fenntartható városfejlesztés** kihívásait vitatták meg a gazdasági válság és a környezeti problémák tükrében.

Az interaktív tematikus műhelyviták középpontjában a következő témák álltak: innováció és kreativitás, humántőke és vállalkozások, városok és a demográfiai változás, városi identitás megőrzése és megteremtése, kormányzási modellek, leromlott városrészek felújítása, a Lipcsei Charta végrehajtása és a gazdasági válságra adható városi válaszok.

Néhány megállapítás és eredmény az Aktív befogadás c. tematikus műhelyvitáról

A tematikus műhelyvita célja az volt, hogy három URBACT hálózat – a My Generation, az ActiveAge és a Co-Net – tanulságairól egy közös, átfogó képet alkosson, valamint ennek megvitatására ösztönözze a résztvevőket.

A kölcsönös megvitatás lehetőségének maximalizálása és az „unalmas és fásztó powerpointokra alapozott” ülés elkerülése érdekében egyetlen, az aktív befogadást illusztráló sémát használtak a három hálózat által alkalmazott megközelítések bemutatására. Az ábrán a három hálózat tevékenységét jelenítik meg. A következőkben az említett hálózatok projektjeinek keretében végzett öt tevékenység bemutatása következik.

Andrea Moreira Santos, a My Generation hálózat munkatársa az „Utcai foci” kezdeményezésről beszélt, amit Birmingham-ban és Glasgow-ban alkalmaztak, hogy felkeltsék a fiatalok és családjaik figyelmét. Egy jól ismert, könnyen hozzáférhető tevékenység keretében, egy jól ismert földrajzi környezetben a résztvevőknek sikerült összegyűjteni a környék fiataljait, és nemcsak a fiúkat. Amint a fiatalok felfedezték képességeiket és elkötelezettségüket, jelentkezhetnek gyakornoknak, sőt egyes esetekben még munkát is kaphattak.

Fiorenza Deriu az ActiveAge hálózat három projektjét mutatta be, elsőként „A nagyszülők és az internet” kezdeményezést, a római Digitális Világ Alapítvány (Fondazione Mondo Digitale) megvalósításában. Ennek érdekes tapasztalata volt, hogy az időseket érintő digitális választóvonal hogyan léphető át a generációk közötti párbeszéd elősegítésével. Róma városának különböző részeiből származó általános és középiskolai diákok oktatóként vettek részt ebben, mely az idősek képességeinek fejlesztését célozta a digitális eszközök használatának terén. A projekt igazi sikernek tekinthető.

Mrs. Deriu utolsó prezentációjában az „Idősebb önkéntesek szaktudásukkal segítik a fiatal vállalkozókat” című projektet mutatta be (SECOT – Sevilla). A kezdeményezés érdekes tapasztalatot jelent abban a tekintetben, hogy lehetővé teszi a társadalom azon tagjainak, akik már befejezték szakmai karrierjüket, hogy szabadidejük egy részét olyan tevékenységekkel tölthessék, mint az üzleti tanácsadás, az aktív korú népesség támogatása. A cél az idősebbek és a fiatal generáció közötti kapcsolatot erősítése. Gyakorlatilag az idősebb önkéntesek felajánlják szaktudásukat a KKV-k, fiatal vállalkozások és a társadalmi nehézségek és kirekesztés kockázatával küzdő fiatalok támogatására.

Samira Hack a CoNet munkatársa a malmői „Kis Zöld Ház” projektet mutatta be. Egy olyan találkozóhelyről van szó, melyet fiatalok hoztak létre fiataloknak azzal a céllal, hogy a kamaszokat bevonják Malmö Fosie negyedének életébe. A Kis Zöld Házat azért építették, hogy a fiataloknak – sokan közülük bevándorlók – egy helyet biztosítsanak, ahol szabadidejüket tölthetik – távol tartva őket az utcától.

A Kis Zöld Ház nemcsak egy találkozóhely, hanem olyan berendezésekkel is rendelkezik, mint rádióstúdió, keverő stúdiók és felvételi stúdiók. A Kis Zöld Ház társadalmi elkötelezettségre akarja ösztönözni a kamaszokat és támogatni őket abban, hogy a társadalom részei legyenek. Ez az jelenti, hogy le kell bontatni a vallások, kultúrák és nézeteltérések közötti korlátokat, a bizalomra és tiszteletre építve. A fiatalok számára a Zöld Házban folyó tevékenységekben való részvétel akár egy állás megszerzéséhez is vezethet a különböző tevékenységek irányításához kapcsolódóan, melynek eredményeképpen alkalmazottként lehet foglalkozni a fiatalokkal. Egy nagyon rokonszenves bemutató volt tele elkötelezettséggel és szenvedéllyel.

Az utolsó példát Ulf Hägglund mutatta be a My Generation-től, a project címe: "C-Stick" – Antwerpen. 2006-2007-ben egy non-profit szervezet, mely egyenlő esélyeket akart teremteni a fiataloknak, hogy a társadalom aktív részesei lehessenek, kidolgozta a C-Stick projektet. A C-Stick egy központi adatbázis, ahol a fiatalok összegyűjthetnek és tárolhatnak mindenféle fontos információt. Egy keretprogramot is biztosít nekik a személyes fejlődési tervhez és egy olyan eszközt is tartalmaz, mellyel gyorsan és egyszerűen készíthetnek megfelelő önéletrajzot. A C-Stick középpontjában a kulcskompetenciák azonosítása és fejlesztése áll. A pendrive, melyre a portfóliót

készítik, jól ismert és népszerű eszköz a fiatalok körében, valamint számos további előnye is van: először is állandóan frissíthető. Másodszor egy konkrét és kézzel fogható eszköz, amit bármikor magukkal vihetnek a fiatalok, ellentétben egy e-portfólióval egy weboldalon. Emellett a pendrive-on található C-Stick portfólió csatlakoztatható az interneten keresztül egy szerverhez, így az adatokat archiválni is lehet. Továbbá egy adminisztratív rendszerhez is kapcsolódik, amelyen keresztül a tanárok fájlokat és kompetenciaértékeléseket küldhetnek diákjaiknak.

Utolsó üzenet

Az izgalmas beszélgetés után a műhelyvita zárása előtti utolsó szavakat Robert Ankil mondta el, a My Generation hálózat vezető szakértője és az aktív befogadás folyamatára támogatója.

Mr. Ankil szerint az elhangzott történetek és példák a kulturális változás üzenetének tekinthetők, még akkor is, ha nem azonnal történik a változás, és ha a példák nem is vehetők át teljes mértékben, a folyamat már elkezdődött!

További részleteket [itt](#) talál.

16 új URBACT projekt került elfogadásra az URBACT Monitoring Bizottság által 2009. november 24-én.

Az elfogadott projektek most lépnek a fejlesztési fázisba, melynek során tovább bővítik a partnerek körét. Ha Ön is szeretne partnerré válni, kérjük, vegye fel a kapcsolatot az adott projekt vezető partnerével.

Az összes új projekt rövid leírását megtalálja az alábbi táblázatban:

Projekt név	Témakör	Partnerek köre a pályázáskor (a fejlesztési fázisban ez tovább bővül)
Active Travel Network	Közlekedési problémák kezelése kis és közepes méretű városokban a gyalogos és kerékpáros közlekedés ösztönzésével	Weiz (AT) - Vezető partner Novara (IT) Sebes (RO) Dundee (UK) Radzinkow (PL)
Bring Up	A válság hatásainak leküzdését szolgáló integrált politikai megközelítések, integrált városi és vidéki megoldások hátrányos helyzetű, dinamikus ingatlanpiaccal nem rendelkező területeken	Communauté Urbaine de Dunkerque (FR) - Vezető partner Bärnbach (AT) Sosnowiec (PL) Jöhvi (EE) Asti (IT)
CASH	Lakásállomány fenntartható módon történő felújítása a létező épületek energia fogyasztásának csökkentése szempontjából	Echirolles (FR) - Vezető partner Frankfurt (DE) Bridgens County Borough (UK) Ptolemaida (EL) Yambol (BG)
ESIMEC	A válság hatásainak csökkentése közepes méretű városokban befektetéseket vonzó innovatív stratégiák megfogalmazása, vállalkozások ösztönzése és a tudásgazdaság fejlesztése által	Basingstoke and Deane Borough Council (UK) - Vezető partner Communauté d'Agglomération du Grand Besançon (FR) Albacete (ES) Charleroi (BE) Bistrita (RO)
EVUE	Integrált és fenntartható stratégiák az elektromos járművek városi használatának ösztönzésével	Westminster (UK) - Vezető partner Zografou (EL) Stockholm (SE) Frankfurt (DE) Suceava (RO)
Historicentres Net	Történelmi városközpontok fenntartható menedzsmentjének integrált megközelítései	Faenza (IT) - Vezető partner Pézenas (FR) Melissa (IT) Corfu (EL) Schwäbisch Gmünd (DE)
InteGROW	A kirekesztés kockázata által sújtott fiatalok társadalmi befogadásának integrált stratégiai	Consortium Red Local (ES) - Vezető partner Pescara (IT) Sundsvalls (SE) Medias (RO) Zefyri (EL)

LINKS	A lakhatási környezet javítása történelmi városközpontokban, a környezet és lakhatási feltételek javítása a városi örökség megőrzése mellett	Bayonne (FR) - Vezető partner Delft (NL) Veria (EL) Formigine (IT) Almería (ES)
OP-ACT	A "zsugorodó városok" kihívásaira adható válaszok keresése a demográfiai változások, előrehaladó dezindusztrializáció és a válság tükrében	Leoben (AT) - Vezető partner Motril (ES) Ancona (IT) Medias (RO) Notodden (NO)
Roma-Net	A roma népesség integrációjának javítása a kulcsszolgáltatásokhoz való hozzáférés, munkaerő-piaci aktív befogadás, oktatás és önszegélyező programok javítása révén.	Budapest (HU) - Vezető partner Udine (IT) Heraklion (EL) Karviná (CZ) Amadora (PT)
SURE	A helyi gazdaság diverzifikációja közepes méretű városok leromlott negyedeiben egy integrált társadalmi-gazdasági városrehabilitációs modelljének kifejlesztésével	Eger (HU) - Vezető partner Pori (FI) Dun Laoghaire Rathdown (IE) Alcobaça (PT) Larnaca (CY)
Together	Társadalmi befogadás és jólét biztosítása a városokban a közintézmények, lakosság és magán szféra érintettjei közötti szoros együttműködés javítása által (a "közös felelősség" alapelve)	Mulhouse (FR) - Vezető partner Braine l'Alleud (BE) Covilha (PT) Salaspils (LV) Pergine Valsugana (IT)
URBENERGY	Fenntartható energia-hatékony városi környezet kialakítása az energiahatékonyság javítását és a megújuló energiaforrások optimális használatát szolgáló integrált keretek fejlesztése révén	Avrig (RO) - Vezető partner Pyrgos (EL) Durham County Council (UK) Dve Mogili (BG) Tulln (AT)
Common Sense	Az operatív programok Irányító Hatóságainak együttműködése az integrált és fenntartható városfejlesztés elősegítése céljából	Province of Gelderland (NL) - Vezető partner Wielkopolska Region (PL) Sicilia Region (IT) Tillväxtverket Swedish Agency for Economic and Regional Growth (SE)
Sha.Ke	Leromlott városrészek közttereinek megújítása, revitalizációja	University IUAV of Venice (IT) - Vezető partner Vienna University of Technology (AT) University of the Aegean (EL) Puglia Region (IT)
UrSEnE	Az energiahatékonyság fenntartható stratégiáinak alkalmazása a városfejlesztésben	Bucharest Technical University of Civil Engineering (RO) - Vezető partner Cesena (IT) 2nd district of Bucharest (RO) School of Engineering, Jonkoping University (SW)

URBACT II

Az **URBACT** olyan tapasztalatcserét és tanulást támogató program, mely az európai fenntartható városfejlesztést segíti.

A program képessé teszi a városokat arra, hogy a főbb városi kihívásokra közösen megoldásokat dolgozzanak ki és az egyre komplexebb társadalmi változásokkal szembesülő városok központi szerepét megerősítse. Az URBACT segíti a városokat abban, hogy olyan új és fenntartható gyakorlati megoldásokat alakítsanak ki, melyek integrálják a gazdasági, társadalmi és környezeti dimenziót. Az URBACT lehetővé teszi a városok számára, hogy Európa-szerte megosszák a legjobb gyakorlati példákat és tapasztalatokat minden várospolitikában érintett szakemberrel. Az URBACT 185 várost, 29 országot és 5000 aktív résztvevőt jelent.

www.urbact.eu/project/

URBACT Nemzeti Terjesztési Pont:

VÁTI Nonprofit Kft.
Nemzetközi, Területpolitikai és Urbanisztikai Iroda

Ricz Judit

E-mail: jricz@vati.hu

Tel.: 06 1 2243251

Fax: 06 1 2243290

Web: <http://www.vati.hu/> és <http://www.eukn.hu/urbact.html>

